

Landelijke Adviescommissie Rechtsbijstand Asiel en Vreemdelingenbewaring

Jaarverslag 2018

Samenstelling LARAV

Op 1 januari 2018 bestond de LARAV uit:

Leden:

Dhr. mr. J.F.M.J. Bouwman	- Rechter bij de rechtbank Overijssel - voorzitter
Mw. dr. G.N. Cornelisse	- Universitair docent Europees en internationaal recht Vrije Universiteit Amsterdam
Dhr. mr. T.G. Noordhof	- Manager expertise VluchtelingenWerk Nederland in Amsterdam
Mw. mr. L.M. Straver	- Advocaat te Utrecht
Mw. mr. H. Postma	- Advocaat in Groningen
Dhr. mr. A.W. Eikelboom	- Advocaat te Amsterdam

Adviserende lid:

Dhr. mr. E. Sluiter	- Juridisch coördinator Raad voor Rechtsbijstand
---------------------	--

Secretaris

Dhr. J. Mulder	- Beleidsmedewerker asiel Raad voor Rechtsbijstand
----------------	--

Eind 2017 is een aantal plaatsen vacant gekomen door het vertrek van dhr. Prof. mr. C.A. Groenendijk (emeritus hoogleraar rechtssociologie Radboud Universiteit Nijmegen) en dhr. mr. J.J. Wedemeijer (voormalig advocaat te Alkmaar).

Nieuw aangetreden leden:

In de vergadering van 31 mei 2018 werden als nieuwe leden in de LARAV verwelkomd:

Mw. mr. Dr. T.T. Butter	- universitair docent rechtssociologie en migratierecht Radboud Universiteit Nijmegen
Mw. mr. S.T.C. Rebergen	- Advocaat te Arnhem

Vergaderingen 2018

De LARAV vergaderde in 2018 twee keren: op 31 mei en op 19 november.

De vergaderingen vonden plaats in het centraal kantoor van de Raad voor Rechtsbijstand te Utrecht.

Algemeen

De LARAV heeft continu aandacht voor de kwaliteit van de verlening van rechtsbijstand aan asielzoekers en aan in bewaring gestelde vreemdelingen. Op beide rechtsterreinen ziet de Raad voor Rechtsbijstand dat er in verhouding tot het aantal te verdelen zaken een overschot aan rechtsbijstandscapaciteit is. De LARAV zou het liefst zien dat de zaken worden gedistribueerd onder advocaten op basis van de best geleverde kwaliteit van rechtsbijstand. Dit is echter niet eenvoudig te realiseren: eerder is al geadviseerd om alle advocaten aan een nieuwe toelatingstoets te onderwerpen, met periodiek een vervolgstoets om op de asielroosters te mogen blijven participeren. De directie van de Raad stond weliswaar niet afwijzend tegenover dit voorstel, maar ging juist met de Nederlandse Orde van Advocaten een nieuwe discussie aan over het wijzigen van de opzet van de inschrijvingsvoorwaarden. Met betrekking tot de inschrijvingsvoorwaarden voor vreemdelingenpiket en vreemdelingenbewaringszaken is de situatie al dusdanig, dat deze specialisatie van advocaten wordt doorgehaald, domweg omdat zij niet meer voldoende zaken toebedeeld krijgen om het minimum aantal toevoegingen en piketten te kunnen halen. Uitschrijving gebeurt dus niet op basis

van kwaliteitscriteria, maar door het toeval om tijdens de piketdagen niet voldoende meldingen te krijgen.

In 2018 was er tijdens de vergaderingen relatief veel aandacht voor de rechtsbijstand in vreemdelingenbewaringszaken. In de vergadering van 31 mei gaf Wouter van der Spek een toelichting op zijn onderzoek naar de toepassing van artikel 59b Vw. Hij concludeerde dat in een groot deel van de genomen maatregelen fouten worden gemaakt. Zo mag op grond van het 1^e lid onder a vreemdelingenbewaring worden opgelegd als die bewaring "noodzakelijk is met het oog op vaststelling van de identiteit of nationaliteit van de vreemdeling", terwijl er in de praktijk in een derde van de gevallen tijdens de bewaring geen onderzoek wordt uitgevoerd naar die identiteit/nationaliteit. Dit wordt door de advocaat niet opgemerkt, noch wordt dit door de rechter bij de verlenging van de bewaring onderkend. In de helft van de gevallen waarin de c grond wordt gebruikt worden fouten gemaakt. De LARAV liet zich adviseren over de vraag of advocaten die bewaringscliënten bijstaan gespecialiseerd zouden moeten zijn in de asielrechtsbijstand. Ook werd geopperd dat alleen het aanwezig zijn bij cursussen, workshops, enz. niet voldoende zou moeten zijn om het benodigde aantal studiepunten te verkrijgen, doch na afloop van zo'n cursus eerst een toets met een voldoende afgesloten zou moeten worden. Dit leidde niet tot een advies aan de Raad. Om tot een advies te kunnen komen wilde de LARAV eerst beschikken over een aantal gegevens:

- Algemene gegevens: hoeveel advocaten staan ingeschreven voor de specialisatie vreemdelingenpiket, hoeveel voor de specialisatie vreemdelingenrecht? Hoeveel toevoegingen zijn er in de afgelopen jaren in deze categorieën afgegeven (wat zijn de tendensen)?
- Hoeveel advocaten zijn uitgeschreven voor de specialisatie vreemdelingenpiket in 2017?
- Voor het verkrijgen van een toevoeging voor het opheffen van vreemdelingenbewaring (Z140/Z141) is de inschrijving voor de specialisatie vreemdelingenrecht voldoende. Hoeveel advocaten, die niet staan ingeschreven voor de specialisatie vreemdelingenpiket hebben toevoegingen Z140/Z141 toegewezen gekregen?
- Mag de Raad een door de griffie van de rechtbank afgegeven last tot toevoegen weigeren?

Voorbereiding advies inzake verplicht stellen cursus grensdetentie voor advocaten deelnemend aan het rooster AC Schiphol. De LARAV spreekt uitgebreid over het feit dat advocaten, die staan ingeschreven voor de specialisatie vreemdelingenrecht toegevoegd kunnen worden voor een beroep opheffing vreemdelingenbewaring. Gesteld wordt dat in ieder geval voor advocaten die deelnemen aan het rooster van AC Schiphol verplicht een cursus grensdetentie zouden moeten volgen, zeker als zij niet staan ingeschreven voor vreemdelingenpiket. In 2018 leidt de discussie nog niet tot een advies.

Adviezen

Het in het jaarverslag van 2017 opgenomen Advies inzake de passage in het regeerakkoord van kabinet Rutte III over de rechtsbijstand in asielzaken na het voornemen (ongevraagd advies n.a.v. bespreking 21 december 2017) werd feitelijk in januari 2018 uitgebracht, en bleef gedurende het gehele jaar 2018 de aandacht van de LARAV vragen. De consequenties van de maatregel zouden immers verregaand zijn voor de verlening van rechtsbijstand aan asielzoekers. De directie van de Raad voor Rechtsbijstand zond het advies door aan de Minister voor Rechtsbescherming (i.c. aan de directeur Rechtsbestel van het Directoraat-Generaal Rechtspleging en Rechtshandhaving). Of dit advies ertoe bijgedragen heeft is niet duidelijk, maar de afdeling Legal Aid van de Raad voor Rechtsbijstand werd kort daarop betrokken bij het doorrekenen van de maatregel; in eerste instantie in overleg met de Directie Migratiebeleid, later uitgebreider met de medewerkers van het Programma Flexibilisering Asielketen alwaar de uitvoering van de maatregel rechtsbijstand belegd is. De rekensessies werden verder uitgebreid nadat op 18 december 2018 in de Eerste Kamer een motie was aangenomen (de zgn. Motie Strik c.s.), waarin wordt verzocht om voorafgaand aan de inwerkingtreding van de AMVB een ex ante uitvoeringstoets uit te voeren bij zowel de immi-

gratiedienst als de rechterlijke macht om vast te stellen of voornoemde doelen daadwerkelijk worden gediend met de voorgenomen afbouw van rechtsbijstand zonder aantasting van de zorgvuldigheid.

Eind 2018 is de door de regering voorgenomen maatregel (nog) niet ingevoerd.

Advies Cursus SMN actualiteiten vreemdelingenbewaring voor advocaten met beperkte ervaring (d.d. 29 augustus 2018)

De Stichting Migratierecht Nederland (SMN) heeft tijdens de cursussen actualiteiten vreemdelingenbewaring gemerkt dat een aantal cursisten niet helemaal mee leek te komen met de aangeboden leerstof. Teneinde beter in te spelen op het niveau van deze cursisten heeft de SMN een nieuwe cursus in het pakket opgenomen: de Cursus actualiteiten vreemdelingenbewaring voor advocaten met beperkte ervaring.

Vraag van de SMN is of deze cursus kan worden aangemerkt als een door de Raad voor Rechtsbijstand goedgekeurde cursus in het kader van de inschrijvingsvoorwaarden advocatuur.

De LARAV heeft het verzoek van de SMN overwogen en komt tot het volgende advies:

In de inschrijvingsvoorwaarden advocatuur 2018 staat bij voetnoot 29 bij art. 4 onder c van bijlage 1: "De goedgekeurde cursussen staan vermeld op www.rvr.org. Andere cursussen kunnen voor erkenning aan de Raad worden voorgelegd. Bij het verzoek moet aannemelijk worden gemaakt dat die cursussen tenminste gelijkwaardig zijn." De LARAV constateert dat de door de SMN aangeboden 'cursus actualiteiten vreemdelingenbewaring voor advocaten met beperkte ervaring' niet gelijkwaardig is met de overige cursussen actualiteiten vreemdelingenbewaring en zou pas kunnen instemmen met het erkennen van deze cursus als goedgekeurde cursus in het kader van artikel 4 onder c van bijlage 1 van de inschrijvingsvoorwaarden advocatuur als deze aangeboden cursus wordt gevolgd door een verdiepingsvariant, gelijkwaardig aan de overige erkende actualiteitencursussen vreemdelingenbewaring.

De LARAV adviseert de directie van de Raad voor Rechtsbijstand daarnaast het volgende: in de praktijk blijken de diverse aangeboden goedgekeurde cursussen actualiteiten vreemdelingenbewaring variëren van 4 tot 6 punten. Daarom adviseert de LARAV om in de inschrijvingsvoorwaarden op te nemen dat de bedoelde cursus minimaal 4 PO-punten moet opleveren.

Dit advies is door de directie van de Raad voor Rechtsbijstand overgenomen.

Advies inzake overgangsregeling begeleidingsstop inschrijvingsvoorwaarden asiel 2019 (d.d. 21 november 2018) De Raad voor Rechtsbijstand wilde met betrekking tot de inschrijvingsvoorwaarden 2019 het volgende opnemen:

Vreemdelingenpiket

De Raad hanteert, gezien het aantal beschikbare zaken en het aantal advocaten op de piketplanningen in 2019 een tijdelijke toelatingsstop voor deelname aan de vreemdelingenpiketplanning. De Raad beoogt met deze toelatingsstop te bewerkstelligen dat de reeds op de vreemdelingenpiketplanning staande advocaten voldoende praktijkervaring kunnen blijven opdoen. De Raad beziet in de loop van 2019 opnieuw of deze toelatingsstop in 2020 gehandhaafd wordt. De toelatingsstop heeft tot gevolg dat een advocaat zich in 2019 niet bij de Raad zal kunnen aanmelden voor deelname aan de vreemdelingenpiketplanning; er zal daarbij door de Raad ook geen wachtlijst voor deelname worden gehanteerd.

AC rooster

De Raad heeft besloten om gezien het aantal beschikbare zaken en het aantal advocaten op het AC rooster in 2019 een tijdelijke toelatingsstop te hanteren voor deelname aan het begeleidingstraject. De Raad beoogt met deze toelatingsstop te bewerkstelligen dat de reeds op het AC rooster staande advocaten voldoende praktijkervaring in AC zaken kunnen blijven

opdoen. De Raad beziet in de loop van 2019 opnieuw of deze toelatingsstop in 2020 gehandhaafd wordt. De toelatingsstop heeft tot gevolg dat een advocaat zich in 2019 niet bij de Raad zal kunnen aanmelden voor deelname aan het begeleidingstraject voor het AC rooster en daarmee niet zal kunnen voldoen aan de voorwaarden voor toelating tot het AC rooster; er zal daarbij door de Raad ook geen wachtlijst voor deelname worden gehanteerd.

Met betrekking tot het AC rooster adviseert de LARAV om een overgangsregeling te treffen voor die advocaten die al voor bekendmaking van de toelatingsstop / begeleidingsstop gestart waren met een leergang vluchtelingenrecht bij de OSR.

De Raad voor Rechtsbijstand neemt dit advies over en neemt het volgende op in de berichtgeving over de gewijzigde inschrijvingsvoorwaarden:

Overgangsregeling:

Deze tijdelijke toelatingsstop is niet van toepassing op personen die vóór 15 maart 2019 (deadline AC rooster) kunnen aantonen dat:

- zij zich hebben aangemeld voor de in november, december 2018 en januari 2019 georganiseerde cursus module C Vluchtelingenrecht van OSR (laatste cursusdatum 24 januari 2019) en;
- zij voldoen aan de overige voorwaarden voor toelating tot de specialisatie asiel- en vluchtelingenrecht.